

ข่าวประชาสัมพันธ์

TIJ โพล เผยความเห็นต่อกรณี “อดีต ผกก.โจ้” ประชาชนส่วนใหญ่ “รับไม่ได้” ต่อการใช้ความรุนแรงของเจ้าหน้าที่ ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมลดลง ต้องการให้มีหน่วยงานอื่นร่วมตรวจสอบถ่วงดุลในกระบวนการสอบสวน

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ) ได้จัดทำแบบสำรวจความคิดเห็นของประชาชนทางออนไลน์ในประเด็น การใช้อำนาจของตำรวจเพื่อค้นหาความจริงคดี “อดีต ผกก.โจ้” โดยเริ่มการสำรวจตั้งแต่วันที่ 2 – 5 กันยายน 2564 มีประชาชนร่วมตอบแบบสำรวจ 5,291 คน

ดร.พิเศษ สอาดเย็น ผู้อำนวยการ TIJ เปิดเผยผลสำรวจจาก TIJ โพล ว่า ประชาชน 5,291 คน ที่ร่วมทำแบบสำรวจความคิดเห็นฉบับนี้ เป็นเพศชายร้อยละ 47.29 เพศหญิงร้อยละ 49.44 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ผู้ตอบแบบสำรวจกว่าร้อยละ 40 มีรายได้ตั้งแต่ 30,000 – 50,000 บาทต่อเดือน ในจำนวนนี้มีร้อยละ 36.65 (1,939 คน) เคยเรียนหรือทำงานหรือกำลังเรียนหรือทำงานในสายอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม และมีถึงร้อยละ 63.35 (3,352 คน) ไม่เคยเรียนหรือทำงานในสายอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

ส่วนใหญ่ “รับไม่ได้” ต่อการใช้ความรุนแรงของเจ้าหน้าที่

จากการให้การของอดีตผู้กำกับโจ้ ซึ่งระบุว่า ใช้ความรุนแรงกับผู้ต้องหาเพราะต้องการข้อมูลเพิ่มเติมไปขยายผลทางคดี ในแบบสำรวจความเห็น พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจ ร้อยละ 73.54 (3,891 คน) “ยอมรับไม่ได้” กับการใช้ความรุนแรงของเจ้าหน้าที่เพื่อไต่ถามซึ่งข้อมูล แม้จะเป็น “คดีร้ายแรง” แต่ก็มีร้อยละ 13.23 (700 คน) ที่ตอบว่า “ยอมรับได้” และอีกร้อยละ 13.23 (700 คน) ตอบว่า “ไม่แน่ใจ”

แต่หากเป็น “คดีทั่วไป” ที่ไม่ใช่คดีร้ายแรง ประชาชนร้อยละ 93.03 (4922 คน) ตอบว่า “ยอมรับไม่ได้” กับการใช้ความรุนแรงเพื่อให้ได้ข้อมูล โดยมีร้อยละ 2.66 (141 คน) บอกว่า “ยอมรับได้” ส่วนที่ตอบว่า “ไม่แน่ใจ” คิดเป็นร้อยละ 4.31(228 คน)

หลัง “อดีต ผกก.โจ้” เข้ามอบตัวและแถลงข่าว ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม ลดลง

ในส่วนของ 2 ของแบบสำรวจ ซึ่งเป็นการสำรวจความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา พบว่า ก่อนทราบรายละเอียดเกี่ยวกับกรณี “อดีต ผกก.โจ้” ใช้ความรุนแรงในการสอบสวนจนผู้ต้องหาเสียชีวิต ประชาชนมีค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นอยู่ที่ 2.01 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน

แต่เมื่อถามถึงความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หลังทราบรายละเอียดเกี่ยวกับกรณี “อดีต ผกก.โจ้” ใช้ความรุนแรงในการสอบสวนจนผู้ต้องหาเสียชีวิต พบว่า ประชาชนมีความเชื่อมั่นลดลงเหลือเฉลี่ย 1.29 คะแนน จาก 5 คะแนน

และเมื่อถามถึงความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เมื่อ “อดีต ผกก.โจ้” เข้ามอบตัว และมีการแถลงรายละเอียดของเหตุการณ์เพิ่มเติม กลับพบว่า ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา “ลดลงอีก” เหลือ เฉลี่ย 1.20 คะแนน จาก 5 คะแนน

ผู้อำนวยการ TIJ ระบุถึงข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างที่น่าสนใจด้วยว่า หากลงไปดูรายละเอียดจะพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ให้คะแนนความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา น้อยกว่ากลุ่มที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป โดยหากแยกกลุ่มอายุน้อยออกมา จะมีคะแนนความเชื่อมั่น ก่อนทราบเรื่อง อดีต ผกก.โจ้ อยู่ที่ค่าเฉลี่ย 1.67 คะแนน หลังทราบเรื่อง อดีต ผกก.โจ้ ค่าเฉลี่ย 0.91 คะแนน และเมื่อ อดีต ผกก.โจ้ เข้ามอบตัวพร้อมแถลงรายละเอียด มีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเหลือค่าเฉลี่ยเพียง 0.84 คะแนน

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ให้คะแนนความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสูงกว่ากลุ่มอื่น คือ กลุ่มที่ตอบว่า “ยอมรับได้” กับการใช้ความรุนแรงของเจ้าหน้าที่เพื่อให้ได้ข้อมูล

ประชาชนส่วนใหญ่ เชื่อ “การใช้ความรุนแรง” ไม่ทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ แต่เป็นช่องทางแสวงหาผลประโยชน์ อาจจับกุมผู้บริสุทธิ์ ส่งผลเสียต่อกระบวนการยุติธรรม ตำรวจต้องเร่งแก้ไข

ส่วนที่ 3 ของแบบสำรวจ คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในกระบวนการสืบสวนสอบสวน ดร.พิเศษ ระบุว่า ผลการสำรวจในส่วนนี้ ประชาชนมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันทุกข้อ คือ ผู้ตอบแบบสำรวจ กว่าร้อยละ 86 ตอบ ไม่เห็นด้วย (50.20% - 2,656 คน) และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (36.06% - 1,908 คน) ว่า การใช้ความรุนแรงเพื่อค้นหาข้อมูล มีความจำเป็นในทางปฏิบัติหรือเป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในกระบวนการค้นหาความจริง

กว่าร้อยละ 94 ตอบ ไม่เห็นด้วย (47.46% - 2,511 คน) และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (41.33% - 2,187 คน) ว่า การใช้ความรุนแรงในการควบคุมผู้ต้องหาและซักถามหาพยานหลักฐาน สามารถทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากกว่าวิธีอื่น

เมื่อถามว่า การปล่อยให้มีการใช้ความรุนแรงในการสืบสวนสอบสวน จะทำให้เกิดแนวโน้มที่ตำรวจพึ่งพาวิธีนอกกฎหมายไปแสวงหาข้อเท็จจริงจากผู้ต้องหา พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจ กว่าร้อยละ 80 ตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (51.48% - 2,724 คน) และเห็นด้วย (29.05% - 1,537 คน)

ผู้ตอบแบบสำรวจกว่าร้อยละ 87 ยังตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (69.38% - 3,671 คน) และเห็นด้วย (18.01% - 953 คน) ว่า การปล่อยให้มีการใช้ความรุนแรงในการสืบสวนสอบสวน จะทำให้ตำรวจสามารถใช้อำนาจโดยมิชอบเพื่อข่มขู่หรือเรียกผลประโยชน์ได้

กว่าร้อยละ 88 ของผู้ตอบแบบสำรวจ ยังตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (62.12% - 3,287 คน) และเห็นด้วย (26.54% - 1,404 คน) ว่า การปล่อยให้มีการใช้ความรุนแรงในการสืบสวนสอบสวน จะส่งผลให้ผู้บริสุทธิ์ถูกจับกุม ถูกฟ้องดำเนินคดี และถูกตัดสินลงโทษอย่างไม่เป็นธรรม

ผู้ตอบแบบสำรวจเกือบร้อยละ 92 ตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (66.79% - 3,534 คน) และเห็นด้วย (25.16% - 1,331 คน) ว่า การปล่อยให้มีการใช้ความรุนแรงในการสืบสวนสอบสวน จะบั่นทอนความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ที่สำคัญ ผู้ตอบแบบสำรวจกว่าร้อยละ 94 ยังเห็นว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงในการสืบสวนสอบสวนในฐานะเป็นปัญหาสำคัญลำดับแรก โดยมีผู้ตอบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึงร้อยละ 67.06 (3,548 คน) และตอบ เห็นด้วย ร้อยละ 27.10 (1,434 คน)

ข้อเสนอ “ปฏิรูปตำรวจ” ปรับปรุงวิธีการค้นหาความจริง ให้พนักงานสอบสวนเป็นวิชาชีพเฉพาะมีอิสระจากสายบังคับบัญชา และเปิดให้ภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมกำกับดูแล

ส่วนที่ 4 ของแบบสำรวจ คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ผู้อำนวยการ TIJ เปิดเผยว่า ในภาพรวมของแบบสำรวจส่วนนี้ ผู้ที่เข้ามาตอบแบบสำรวจ มีความเห็นว่า ควรมีหน่วยงานอื่นเข้าไปมีบทบาทร่วมในกระบวนการทำงานของตำรวจ ทั้งการรวบรวมพยานหลักฐาน สอบสวน และทำสำนวนคดี ควร มีช่องทางให้ความเป็นธรรมกับผู้ต้องหามากขึ้น รวมทั้งควรมีช่องทางให้ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบได้ว่า คดีต่าง ๆ มีความคืบหน้าไปอยู่ที่ขั้นตอนไหนแล้ว ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญามากขึ้น

มีคำตอบหนึ่งที่น่าสนใจ คือ ผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ 40.26 (2,130 คน) ตอบ “ไม่เหมาะสม/ไม่เห็นด้วย กับกระบวนการสืบสวนสอบสวนที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน” จากคำถามว่า “ในกระบวนการปกติ ตำรวจมีอำนาจสอบสวนเพื่อทำสำนวนคดีและเสนอให้อัยการตรวจสอบ ส่วนอัยการอาจสั่งให้ตำรวจตรวจสอบเพิ่มเติมได้ ถ้าไม่เห็นด้วยในข้อใด แต่ไม่มีอำนาจเข้าร่วมในการสอบสวนโดยตรง” โดยข้อนี้ ผู้ตอบอีกร้อยละ 23.28 (1,232 คน) ตอบว่า “ไม่แน่ใจ” ส่วนผู้ที่ตอบว่ากระบวนการที่ใช้ในปัจจุบัน “เหมาะสม/เห็นด้วย” อยู่ที่ร้อยละ 36.46 (1,929 คน)

สอดคล้องกับคำถามว่า ควรเปิดช่องให้ “อัยการ” มีบทบาทมากขึ้นในการรวบรวมพยานหลักฐาน การสอบสวน และการทำสำนวนคดี ผู้ตอบร้อยละ 78.36 (4,146 คน) ตอบว่า “เหมาะสม/เห็นด้วย”

ร้อยละ 89.30 (4,725 คน) ตอบ เหมาะสม/เห็นด้วย ว่าควรมีระบบที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มี “ทนาย” เข้าไปช่วยเหลือผู้ต้องหาและจำเลยตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

ร้อยละ 87.30 (4,619 คน) ตอบ เหมาะสม/เห็นด้วย ว่าควรปรับปรุงกลไกกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อให้ “ศาล” มีบทบาทมากขึ้นในการแสวงหาข้อเท็จจริงในชั้นพิจารณาคดี

ข้อที่ผู้ตอบแบบสำรวจมีความเห็นไปในทางเดียวกันมากที่สุด คือ พนักงานสอบสวน จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะการค้นหาความจริงโดยไม่ละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล มีผู้ตอบว่า เหมาะสม/เห็นด้วย ถึงร้อยละ 97.39 (5,153 คน)

นอกจากนั้น ผู้ตอบแบบสำรวจ ร้อยละ 82.10 (4,344 คน) ตอบ เหมาะสม/เห็นด้วย ว่าในการค้นหาความจริงและพิจารณาคดี หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ควรมีน้ำหนักมากกว่าพยานบุคคลหรือคำรับสารภาพในชั้นสอบสวน

ร้อยละ 94.90 (5,021 คน) ตอบ เหมาะสม/เห็นด้วย ว่าควรทำให้นิติวิทยาศาสตร์ เป็นอิสระจากการควบคุมของพนักงานสอบสวนในคดี แต่ควรกำกับด้วยกลไกในทางวิชาชีพ

ร้อยละ 86.73 (4,589 คน) ตอบ เหมาะสม/เห็นด้วย ว่าควรมีช่องทางให้ประชาชนติดตามความคืบหน้าในการดำเนินคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา แม้ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในคดีโดยตรง

ส่วนเรื่องการร้องเรียนในกรณีที่ต้องหาเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ผู้ตอบแบบสำรวจ ร้อยละ 94.27 (4,988 คน) ตอบ เหมาะสม/เห็นด้วย ว่าควรมีหน่วยงานที่เป็นอิสระให้ผู้ถูกกล่าวหาที่เชื่อว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการสอบสวนหรือทำสำนวนคดี ร้องเรียนได้อย่างปลอดภัย

และประเด็นที่สำคัญ คือ ประเด็น “อำนาจของตำรวจ ในชั้นสืบสวนสอบสวน ทำสำนวนคดี” ผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ 91.10 (4,820 คน) ตอบ เหมาะสม/เห็นด้วย ว่าควรมีองค์กรอื่นเข้ามาตรวจสอบหรือถ่วงดุลอำนาจของตำรวจในการค้นหาความจริงในคดีเพื่อความโปร่งใสในการทำงานและลดความเสี่ยงในการใช้อำนาจโดยมิชอบ

แม้ว่าประชาชนที่เข้ามาตอบแบบสำรวจจะมีความเห็นดังที่กล่าวมาข้างต้น แต่เมื่อสอบถามความเห็น ว่า กรณี “อดีต ผกก.โจ้” จะมีส่วนในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือไม่

เมื่อลงไปในรายละเอียดที่ประเด็นการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งการทำให้คนในกระบวนการยุติธรรมทำงานโปร่งใสขึ้น มีการปฏิรูประบบงานบางอย่างในชั้นตำรวจ มีการปฏิรูประบบงานบางอย่างในชั้นอัยการ มีการปฏิรูประบบงานบางอย่างในชั้นศาล การใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะเป็นไปอย่างระมัดระวังเพื่อมิให้เกิดการใช้อำนาจในทางมิชอบ และกระบวนการยุติธรรมจะเปิดช่องทางให้ประชาชนตรวจสอบได้ง่ายขึ้น จะพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 50 เลือกคำตอบว่า “อาจเป็นไปได้” จากทุกข้อ มี

เพียงข้อเดียวที่ผู้ตอบแบบสำรวจตอบว่า “เป็นไปได้” (51.73% - 2,737 คน) มากกว่า “อาจเป็นไปได้” (37.35% - 1,976 คน) นั่นคือ ภาคประชาชนจะสนใจตรวจสอบกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น

ส่วนสำคัญส่วนสุดท้าย คือ ประชาชน 5,291 คน ที่ร่วมตอบแบบสำรวจ คิดว่าในการปฏิรูปตำรวจประเด็นใด มีความสำคัญที่สุด

อันดับ 1 ควรปรับปรุงกลไกการตรวจสอบการปฏิบัติงานของตำรวจในการค้นหาความจริงในชั้นสอบสวน ให้มีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และไม่ละเมิดสิทธิของประชาชน คิดเป็น ร้อยละ 22.94 จากคำตอบทั้งหมด

อันดับ 2 ควรส่งเสริมให้บทบาทพนักงานสอบสวนมีความเป็นวิชาชีพเฉพาะ ทำงานแบบมืออาชีพและเป็นอิสระ จากสายบังคับบัญชาปกติของหน่วยงาน คิดเป็น ร้อยละ 17.76 จากคำตอบทั้งหมด

อันดับ 3 ควรสร้างกระบวนการที่เปิดให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลงานตำรวจ คิดเป็น ร้อยละ 14.14 จากคำตอบทั้งหมด

อันดับ 4 ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของตำรวจให้มุ่งเน้นงานของตำรวจโดยเฉพาะ โดยถ่ายโอนภารกิจอื่นที่ไม่ใช่ งานตำรวจออกไปให้องค์กรอื่น คิดเป็น ร้อยละ 13.82 จากคำตอบทั้งหมด

#####